

EXPERIENȚA UNASM: FORMAREA RESURSEI UMANE PENTRU CERCETARE LA TOATE CICLURILE DE ÎNVĂȚĂMÂNT SUPERIOR (LMD)

Doctor în filologie **Tatiana POTÎNG**

Doctor în biologie **Angela PORT**

Universitatea Academiei de Științe a Moldovei

THE EXPERIENCE OF UnASM: THE FORMATION OF HUMAN RESOURCE FOR RESEARCHING OF ALL CYCLES OF HIGHER EDUCATION

Summary. Through this research there is proposed an analytical description of the University of the Academy of Sciences of Moldova experience in training and Human Resource development for field research, innovation. Integrating the training process with the process of research, through extracurricular activities, organized separately for different types of studies and fields of interest. Also, UnASM managed to increase the interest in research and the research careers among students and form the competencies in research.

Keywords: education, research, Human Resource, conferences, scientific events, levels of study.

Rezumat. Prin această lucrare se propune o descriere analitică a experienței UnASM în formarea și dezvoltarea resursei umane pentru sfera cercetării-inovării. Integrând procesul de instruire cu procesul de cercetare, prin intermediul activităților extracurriculare, organizate distinct pentru diferite cicluri de studii și domenii de interes, UnASM a reușit să crească interesul pentru cercetare și cariera de cercetător în rândul studenților și să le formeze competențele de bază în domeniul cercetării.

Cuvinte-cheie: instruire, cercetare, resurse umane, conferințe, manifestări științifice, cicluri de studii.

INTRODUCERE

În procesul de management al investigațiilor științifice, resursele umane reprezintă cea mai sensibilă și importantă componentă, devenită tot mai pregnantă în contextul politicilor recente ale UE în domeniul educației și cercetării. În mod tradițional, dezvoltarea resursei umane se realizează prin: recrutare de personal, formarea propriilor resurse și motivarea pentru excelență a cadrelor deja angajate. În volumul *Managementul cercetării* (București, 2011), referitor la specificul acestui proces în cadrul învățământului superior, se precizează: „În privința resurselor umane implicate în cercetare, principalele direcții de acțiune în cazul unei instituții/universități în vederea obținerii/menținerii masei ideale (sub raport cantitativ și calitativ) de resursă umană, constau în:

- a crește/forma propria masă de cercetare, inclusiv a atrage noi cercetători;
- a menține și motiva pe cei existenți și productivi într-un mediu extrem de mobil și competitiv” [1].

În condițiile actuale din Republica Moldova, când învățământul superior traversează o perioadă de tranziție, iar cercetarea universitară se consolidează, este imperios necesar să abordăm creativ și sistematic managementul cercetării și managementul resurselor

umane pentru a antrena în munca științifică tineri talentați și competitivi. UnASM a identificat câteva modalități eficiente de motivare, sensibilizare și formare a resursei umane pentru cercetare la toate ciclurile de învățământ: Licență, Masterat, Doctorat. În acest scop a fost dezvoltat și pus în aplicare conceptul **instruirii prin cercetare**.

Importanța instruirii prin cercetare și a corelării dintre aceste două procese (instruirea și cercetarea) în cadrul sistemului de învățământ superior este probată și confirmată de numeroase studii și analize. Este de remarcat, în acest sens, celebrul studiu *Misiunea universității* în care gânditorul spaniol José Ortega y Gasset face următoarele remarci: „Universitatea, care deocamdată este doar ce am spus până acum, nu poate fi numai atât. A sosit momentul potrivit pentru a recunoaște, în toată amplitudinea și profunzimea lui, rolul științei în fizionomia corpului universitar, un corp care este în fond un spirit. Fără știință este imposibil destinul omului european. În uriașa panoramă a Istoriei, aceasta înseamnă decizia de a trai de pe platforma intelectului, iar știința nu este altceva decât intelectul turnat în formă [...]. Luați aminte, prin urmare: Universitatea este distinctă, dar inseparabilă de știință. Eu aș spune: Universitatea este, în afară de aceasta, știință. Universitatea trebuie, înainte de a fi

Universitate, să fie știință. O atmosferă încărcată de entuziasm și eforturi științifice este premisa profundă pentru existența Universității” [2].

MANAGEMENTUL CERCETĂRII ÎN UNAȘM

UnaȘM, de la momentul fondării sale, în calitate de instituție de învățământ superior, și-a asumat misiunea generală de însușire și dezvoltare a cunoașterii prin cercetare în domeniul științelor exacte, al științelor naturii, științelor sociale și umaniste, precum și valorificarea acestor rezultate spre binele societății” [3].

În calitate de instituție fondată de AȘM, Universitatea asigură integrarea procesului de învățământ superior în procesul de cercetare științifică, adaptarea programelor și a specialităților la necesitățile de cadre științifice ale organizațiilor din sfera științei și inovării, precum și valorificarea eficientă a potențialului uman în scopul dezvoltării științei naționale. Cu referire la experiența UnaȘM în procesul de integrare a cercetării în instruire, rectorul universității, acad. Maria Duca, menționa: „Instruirea prin cercetare antrenează studenții în investigații, stimulându-i să integreze și să aplice cunoștințele asimilate în elaborarea unor ipoteze și proiecte de cercetare proprii” [4].

Pentru eficientizarea managementului cercetării, în cadrul UnaȘM a fost elaborată *Strategia Consolidată de Cercetare a UnaȘM pentru anii 2015–2020* prin care se preconizează „asigurarea unei dezvoltări sistemice a activității științifice și consolidarea interconexiunii dintre știință și educație; creșterea prestigiului universității în plan național și internațional pe baza contribuției la dezvoltarea cunoașterii în domeniile pe care le cultivă prin valorificarea potențialului uman și a infrastructurii de care dispune, promovând cercetarea de performanță” [5]. În contextul imperativelor timpului, un rol aparte în acest document strategic revine formării și dezvoltării potențialului uman orientat spre și pentru cercetare, iar obiectivele anunțate în strategia instituțională își propun în principal:

- Redefinirea statutului cercetătorului în universitate, prin stimularea și motivarea personalului de cercetare pentru implicarea în realizarea unor activități de performanță, în folosul cercetării științifice de excelență;
- Crearea unui mediu atractiv de cercetare pentru tineri, prin stimularea lor încă din timpul studiilor de licență prin diverse forme;
- Creșterea nivelului calitativ și aplicativ al cercetărilor efectuate de masteranzi, doctoranzi și postdoctoranzi;

- Constituirea unor noi centre de excelență, prin care să se poată colabora cu personalități, instituții, organizații de renume în activitatea științifică, urmărindu-se descoperirea, dezvoltarea și exploatarea de idei inovative;

- Sprijinirea și stimularea inițiativelor de participare la programe de cercetare internaționale.

În scopul valorificării potențialului uman din cercetare, UnaȘM și-a propus redefinirea statutului cercetătorului în Universitate prin stimularea și motivarea personalului de cercetare și a răspuns pozitiv la inițiativa Comisiei Europene EURAXESS – cercetătorii în mișcare ce reprezintă o cale către cariere mai atractive în cercetare.

Pentru a racorda prevederile Strategiei pentru Resurse Umane și Cercetare a Comisiei Europene la cadrul normativ intern, UnaȘM a revizuit prevederile regulamentare în vigoare și practicile existente și a elaborat un plan de acțiuni privind corespunderea strategiilor în domeniul resurselor umane din cercetare la documentele și normele Comisiei Europene la care UnaȘM a aderat. Grație efortului și succeselor înregistrate în această direcție, Universitatea Academiei de Științe a Moldovei a devenit prima instituție de învățământ din Republica Moldova careia Directoratul General pentru Cercetare al Comisiei Europene i-a conferit logo-ul „Excelența Resurselor Umane în Cercetare/HR Excellence in Resesearch”, care este însemnul aprobării și recunoașterii Comisiei Europene a efortului depus și progresului înregistrat în procesul de implementare a Cartei&Codului.

ANTRENAREA ÎN PROCESUL DE CERCETARE A STUDENȚILOR DE LA CICLURILE I ȘI II

În mod tradițional, activitatea de cercetare științifică în UnaȘM se desfășoară individual, în cadrul catedrelor, sau colectiv, în cadrul Centrului de Genetică Funcțională. Pentru atingerea obiectivelor și a misiunii anunțate în documentele instituționale, în procesul de cercetare din UnaȘM sunt antrenați activ, în afara personalului didactico-științific, încă de la primul an de facultate, studenții de la toate ciclurile de studii: Licență, Masterat, Doctorat.

În conformitate cu obiectivele prevăzute în strategia de cercetare instituțională, universitatea își propune să devină un mediu atractiv pentru tinerii interesați de cercetare. În acest scop UnaȘM organizează conferințe științifice dedicate, implică studenții în proiecte de cercetare derulate în cadrul laboratoarelor și a institutelor de cercetare al AȘM, încurajează participarea în stagii de mobilitate academică.

IMPLICAREA STUDENȚILOR ÎN PROIECTE DE CERCETARE PE PARCURSUL STUDIILOR

Organizarea clusterială a UnAȘM cu organizațiile din sfera Științei și Inovării a facilitat antrenarea studenților în proiecte de cercetare în cadrul centrelor și laboratoarelor de profil încă de la primii ani de studii. În anul 2015

aprox. 8-13% dintre studenții universității participă în diferite proiecte de cercetare, fiind angajați, prin cumul, în instituțiile din sfera cercetării și inovării ale AȘM.

Această experiență s-a dovedit a fi foarte eficientă în familiarizarea „de facto” a studenților, nu doar cu procesul de cercetare, ci și cu mediul academic, experiență care s-a manifestat în practică prin creșterea numărului de aplicanți pentru doctorat.

Încadrarea studenților UnAȘM în proiecte de cercetare (anul de studii 2015–2016)

Institutul	Laboratorul	Titlul proiectului
Institutul de Matematică și Informatică	Algebră și topologie	15.817.02.04F Tendințe moderne în algebră, topologie și geometrie: cercetări fundamentale și aplicații
	Modelarea matematică	15.817.02.01A Metode analitice și numerice de soluționare a problemelor de evoluție, optimizare și teoria așteptării
	Sisteme informatice	15.817.02.02A Modele și tehnologii în ingineria sistemelor inteligente și a calculului performant
	Sisteme informatice	NUKR.SFPP 984877 Modelarea și atenuarea dezastrelor sociale cauzate de catastrofe și terorism
Institutul de Chimie	Chimie a Terpenoidelor	SCOPES (Elveția) IZ73Z0_152346/1 Modificarea compușilor naturali mediată de radicali liberi
	Chimie Bioorganică și Nanocompozite	Compuși coordinativi mono – și polinucleari ai metalelor de tranziție și de tip s – ca materiale fotocatalitice, poroase, monostructurate pentru fotoliza apei ca componente a securității energetice (2015–2018)
		15.817.02.14A. Elaborarea metodelor de obținere a terpenoidelor valoroase prin valorificarea resurselor renovabile din Republica Moldova (Proiect instituțional)
Universitatea AȘM	Genomica funcțională	15.02.003PA Design-ul, sinteza dirijată și studiul activității antibacteriene și antitumorale a unor compuși terpenici chirali și a combinațiilor coordinative ale acestora cu metalele de tranziție
		Rezistența florii-soarelui (<i>Helianthus annuus</i> L.) la lupoaie (<i>Orobancha cumana</i> Wallr.): mecanisme genetico-moleculare și fiziologice
Institutul de Genetică, Fiziologie și Protecție a Plantelor	Fiziologia Plantelor Pomicole și Maturării Fructelor	Studiul particularităților creșterii, fructificării și proceselor de maturare a fructelor de par în perioada de păstrare îndelungată 15.817.05.05F: Principii biotehnologice de studiu al interacțiunii dintre plantele de cultură și agenții virali
Institutul de Geologie și Seismologie	Seismologie	Proiect Instituțional 15.817.02.13A Cercetări ale acțiunilor și mișcărilor seismice asociate cutremurelor din zona Vrancea în scopul sporirii securității seismice a Republicii Moldova
Institutul de Ecologie și Geografie	Geografia peisajelor	Organizarea spațială a sistemelor teritoriale sub acțiunea factorilor naturali și antropici
Institutul de Zoologie	Teriologie, herpetologie și paleozoologie	15.187.02.11F Studiul diversității și structurii comunităților de vertebrate terestre în zona de ecotop și a habitatelor adiacente în contextul programului Natura 2000
		15.820.18.02.07/B Riscurile populaționale pe modelul speciilor <i>Ciconia ciconia</i> și <i>Cygnus</i> olor în condițiile sinantropizării, creșterii influenței modificărilor antropice și schimbărilor climaterice
	Ornitologie	15.187.02.11F Studiul diversității și structurii comunităților de vertebrate terestre în zona de ecotop și a habitatelor adiacente în contextul programului Natura 2000

	Apicultură și Entomologie	Diversitatea, structura și funcționarea complexelor faunistice naturale și antropizate în contextul fortificării strategiei securității naționale a Republicii Moldova
Institutul de Fiziologie și Sanocreatologie	Alimentație și digestie sanocreatologică	15.817.04.01A Alimentația în raport cu tipurile constituției. Impactul alimentației asupra sanogenității gameților masculini
	Fiziologia stresului, adaptării și sanocreat.	Proiect instituțional de cercetare științifică fundamental 2015: Sănătatea psihică, exteriorizarea ei, teste și tehnologie de estimare, dezvoltarea clasificării acesteia
Institutul de Microbiologie și Biotehnologii	Biotehnologia levurilor	Utilizarea nanomaterialelor în biotehnologia cultivării fungilor miceliiali și a levurilor ca strategie de sporire a performanțelor biotehnologice
	Colecția națională de microorg. nep.	Potențialul nanotehnologic în bioremedierea solului contaminat cu poluanți organici persistenți
Institutul de Filologie	Lingvistică	Direcții actuale în cercetarea limbii române
		Portal de resurse lingvistice pentru limba română
	Folclor	Evoluția literaturii române, folclorului și a teoriei literaturii în context european
		Limba și folclorul românesc în procesul de consolidare a statului Republica Moldova

MANIFESTĂRI ȘTIINȚIFICE ALE STUDENȚILOR

Centrată pe generarea capacităților de cercetare și inovare, dar și pe atragerea tinerilor în cariera de cercetare, Universitatea Academiei de Științe a Moldovei corelează formarea inițială prin diferite metode, incluzând, pe lângă modalități tradiționale, cercuri științifice, conferințe, simpozioane, seminare științifice care contribuie la dezvoltarea armonioasă a personalității studenților, competențelor sale de cercetare și stimularea creativității.

Astfel, în scopul inițierii studenților în activitatea de cercetare științifică fundamentală și aplicativă, cultivarea spiritului inovației, dezvoltarea aptitudinilor de analiză critică, expunere și argumentare a opiniei, dar și atragerea atenției asupra celor mai importante probleme ale societății actuale, în cadrul universității se organizează șase cercuri științifice și trei categorii de conferințe științifice studențești.

Cea mai timpurie conferință, **Paradigmele științei**, se organizează tradițional pentru studenții anului I începând cu anul 2010. Această manifestare științifică se desfășoară anual în două etape, la sfârșitul celor două semestre de studiu și cuprinde rezultatele abilităților însușite și ale competențelor acumulate în urma cursului *Tehnici de comunicare scrisă și orală*. Titularii cursului au conceput conferința respectivă drept o modalitate de inițiere în cercetarea științifică pentru studenții de la toate facultățile: Științe ale naturii, Științe exacte, Științe Socioumanistice. Conferința este o practică eficientă de valo-

rificare imediată a cunoștințelor teoretice și o formă inedită de evaluare finală a cunoștințelor.

Astfel, în 2010, la prima ediție a conferinței, studenții anului I, licență, au elaborat teze cu caracter descriptiv având o tematică unificată – *Laureații Premiului Nobel* – care putea fi racordată totuși la domeniul lor de studiu. La ediția următoare, din anul 2011, subiectul de bază pentru analize și studii incipiente de cercetare au fost academicienii AȘM, iar conferința a purtat același generic: *Academicienii AȘM*.

Începând cu 2012, conferința studenților anului I poartă constant genericul *Paradigmele științei* și are drept obiectiv esențial motivarea tinerilor pentru activități de cercetare, trezirea interesului pentru știință, formarea competențelor de elaborare a unui text științific. Din această perspectivă studenții sunt încurajați să opteze pentru subiecte dintre cele mai variate, specifice domeniului lor de interes științific și sunt învățați cum să le structureze într-un text științific, dar și cum să le prezinte unui auditoriu avizat.

Publicarea în volumul colectiv, începând cu prima ediție a conferinței, a tezelor cu un conținut analitic mai pronunțat și care întrunesc în măsură mai mare exigențele unui text științific, stimulează studenții să persevereze în cercetare. În total, pe parcursul celor șapte ediții ale Conferinței studenților anului I *Paradigmele științei* au participat 395 de studenți.

Pentru studenții de la anul II și III de studii, dar și pentru masteranzi, Universitatea AȘM organizează anual conferința științifică **Viitorul ne aparține**. În perioada 2011–2016 au avut loc șase ediții ale acestei conferințe care a fost concepută ca o platfor-

mă interactivă, modernă de comunicare științifică pentru cercetătorii în devenire – studenți și masteranzi. Secțiunile au fost structurate în consonanță cu domeniile și specialitățile catedrelor UnAȘM asigurând, în același timp, caracterul interdisciplinar al investigațiilor studențești.

Prima ediție, din 2011, a conferinței științifice a studenților și masteranzilor a avut genericul **Viitorul începe acum**. Ea a fost organizată în cadrul a cinci secțiuni și a întrunit 43 de studenți și masteranzi de la UnAȘM. Lucrările au fost prezentate și publicate în cadrul a cinci secțiuni:

La cea de-a doua ediție (2012) a Conferinței Științifice a Studenților și Masteranzilor **Viitorul începe acum** au participat 52 de studenți și masteranzi cu lucrări și postere în cadrul a 7 secțiuni:

- Biologie, Biologie moleculară
- Ecologie
- Geografie
- Matematică și informatică
- Chimie și fizică
- Globalizarea: istorie, politici, culturi europene
- Limbi și literaturi

A treia ediție a Conferinței Științifice a Studenților și Masteranzilor și-a modificat genericul: **Viitorul ne aparține**. La această etapă conferința a devenit tot mai atractivă, dublându-se numărul participanților (108) în raport cu edițiile anterioare. În afara studenților și masteranzilor de la UnAȘM la evenimentul respectiv au participat studenți și masteranzi din alte patru universități din Republica Moldova (Universitatea Agrară de Stat din Moldova, Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, Universitatea de Stat din Moldova, Universitatea de Stat din Tiraspol). Astfel, ideea inițială de creare prin conferință a unei platforme de dialog științific universitar a căpătat mai multă pregnanță și greutate.

Ediția a IV-a, din 2014, a Conferinței Științifice a Studenților și Masteranzilor **Viitorul ne aparține** a fost cu participare internațională și a găzduit studenți și masteranzi din România, Federația Rusă și Belarus. S-a majorat considerabil și numărul instituțiilor de învățământ din Republica Moldova, participante la conferință. În total, la lucrările Conferinței au participat 117 studenți și masteranzi din 11 universități:

- Republica Moldova (UnAȘM, UCCM, Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hasdeu” din Cahul, USMF „Nicolae Testemițanu”, UTM)
- România (Universitatea „Babeș- Bolyai”, Cluj-Napoca; Universitatea „Bioterra” din București)
- Belarus (Institutul de Microbiologie al Academiei Naționale de Științe din Belarus, Minsk)

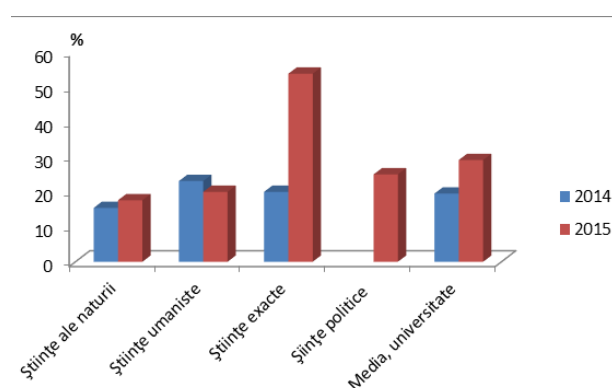
- Federația Rusă (Universitatea de Stat din Tula; Institutul de Biologie al Centrului Științific din Komi, Săktâvkar; Institutul de Ecologie și Genetică a Microorganismelor al Filialei din Ural a Academiei de Științe a Rusiei, Permi; Universitatea de Stat din Saratov „N.G. Cernășevski”).

La ediția a V-a a conferinței **Viitorul ne aparține** au participat 142 de studenți și masteranzi din Republica Moldova (UnAȘM, USMF „Nicolae Testemițanu”, USM, ASEM, UCCM, US „Alec Russo” din Bălți), Belarus (Institutul de Protecție a Plantelor, Minsk) și Federația Rusă (Universitatea de Stat de Tehnologii Inginerești din Voronej).

Ediția din 2016, dedicată aniversării a 70-a de la crearea primelor instituții de cercetare și a 55-a de la fondarea Academiei de Științe a Moldovei, a găzduit 110 studenți de la UnAȘM, dar și din alte instituții de învățământ superior din țară și străinătate (USM, USMF „Nicolae Testemițanu”, UST, Centrul Național de Sănătate Publică), România (Universitatea „Gheorghe Asachi”, Iași).

În total, în cadrul celor șase ediții ale Conferinței Științifice a Studenților și Masteranzilor **Viitorul ne aparține** au participat 573 de studenți și masteranzi. Este de remarcat că de la o ediție la alta crește nu doar numărul participanților, ci și interesul pentru cercetare, calitatea lucrărilor prezentate, responsabilitatea tinerilor cercetători pentru materialul prezentat/publicat.

Practica devenită tradiție a UnAȘM de a organiza conferințe științifice dedicate studenților și masteranzilor confirmă justetea și eficiența inițiativei în motivarea lor de a îmbrățișa o carieră de cercetător, fapt confirmat și de datele statistice. Astfel în ultimii ani se poate constata un interes sporit al absolvenților UnAȘM pentru continuarea studiilor la doctorat.

Pondere (%) absolvenților studiilor de masterat (UnAȘM) înmatriculați la doctorat

3. FORMAREA CADRELOR ȘTIINȚIFICE PRIN STUDII DE DOCTORAT, POSTDOCTORAT

În contextul reformării învățământului superior, prin Hotărârea Guvernului nr. 816 din 11.11.2015 Cu privire la acordarea dreptului de organizare a studiilor superioare de doctorat instituțiilor de învățământ superior, consorțiilor, parteneriatelor naționale și internaționale au fost autorizate 72 de programe de doctorat, dar și activitatea a opt școli doctorale constituite în cadrul Consorțiului Academic Universitar al Universității Academiei de Științe a Moldovei cu organizațiile din sfera științei și inovării, Universitatea de Stat din Tiraspol, Universitatea de Stat „Alecu Russo” din Bălți și Universitatea „Bogdan Petriceicu Hasdeu” din Cahul:

- Matematică și Știința Informației
- Științe Fizice
- Științe Geonomice
- Științe Chimice și Tehnologice
- Științe Biologice
- Științe Umaniste
- Științe Juridice, Politice și Sociologice
- Științe Economice și Demografice

În conformitate cu prevederile legislative, „în cadrul studiilor superioare de doctorat și postdoctorat se realizează activități de cercetare, dezvoltare și inovare”, respectiv, scopul principal al ciclului III de studii rămâne a fi formarea resursei umane pentru cercetare științifică. Pornind de la acest deziderat, în cadrul studiilor superioare de doctorat cercetarea capătă un caracter mult mai fundamentat, aspectul sensibilizării și motivării pentru cercetare diminuându-se considerabil în favoarea cercetării ca atare. [6]

Cum prevederile regulamentare stipulează angajarea prin cumul a doctoranzilor în cadrul institutelor științifice ale AȘM, implicarea lor în proiecte de cercetare instituțională sau bilaterală devine o componentă indispensabilă a formării profesionale științifice. Experiența conferințelor științifice specializate pe cicluri de studii este valorificată în cadrul UnAȘM și la studiile de doctorat.

Prima ediție (2010) a conferinței doctoranzilor a purtat genericul *Republica Moldova în contextul geopolitic contemporan și probleme actuale ale edificării statului de drept în Republica Moldova din perspectivele integrării europene* și a fost organizată de Institutul de Istorie, Stat și Drept al Academiei de Științe a Moldovei, Institutul de Istorie al Academiei de Științe a Moldovei și Institutul de Cercetări Juridice „Academicianul Andrei Rădulescu” al Academiei Române și UnAȘM și a întrunit 36 de doctoranzi și tineri cercetători. Următoarele două ediții au fost organizate de

aceleași instituții, au avut drept domeniu de interes cercetările juridice sociale și politice și o tematică similară: 2011 – *Edificarea statului de drept și punerea în valoare a patrimoniului cultural și istoric al Moldovei în contextul integrării europene*; 2012 – *Tendențe contemporane în evoluția patrimoniului istoric și juridic al Republicii Moldova*.

În 2013 Academia de Științe a Moldovei, Institutul de Cercetări Juridice și Politice, Universitatea AȘM în colaborare cu Universitatea Națională „I.I. Mecinikov” din Odesa, Ucraina și Universitatea Națională de Drept, Academia de Științe, Kiev, Ucraina a organizat a III-a ediție a conferinței științifice a doctoranzilor și tinerilor cercetători cu genericul *Tendențe contemporane ale dezvoltării științei în contextul valorificării opțiunii europene: viziuni ale tinerilor cercetători*. La eveniment au participat 131 de doctoranzi, dintre care 97 de participanți din universitățile din Republica Moldova (UnAȘM, ULIM, USM), 24 de tineri cercetători din România (Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași, Universitatea de Vest din Timișoara), nouă din Ucraina și unu din Germania.

Începând cu anul 2014, Conferința Științifică a Doctoranzilor poartă genericul *Tendențe contemporane ale dezvoltării științei: viziuni ale tinerilor cercetători* și este organizată de Universitatea Academiei de Științe a Moldovei în colaborare cu institutele de cercetare din cadrul AȘM. Pentru prima dată prezentarea rapoartelor se organizează în cadrul școlilor doctorale. La această ediție a conferinței au participat 115 doctoranzi și tineri cercetători din Republica Moldova (Institutele AȘM, ASEM, Universitatea „Alecu Russo” din Bălți, USMF „Nicolae Testemițanu”, USM, ULIM, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”, UTM); România (Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Chimie și Petrochimie, București; Universitatea „Transilvania”, Brașov; Universitatea „Ștefan cel Mare”, Suceava; Universitatea de Stat, Oradea; Universitatea de Științe Agronomice și Medicină Veterinară; Universitatea de Vest, Timișoara; Universitatea din București; Universitatea Dunărea de Jos, Galați; Universitatea „Titu Maiorescu”, Tâgoviște), Belarus (Institutul de Economie al Academiei Naționale de Științe din Belarus).

În martie 2015 are loc a V-a ediție a Conferinței Științifice a Doctoranzilor *Tendențe contemporane ale dezvoltării științei: viziuni ale tinerilor cercetători*, organizată de UnAȘM în colaborare cu școlile doctorale din cadrul Clusterului educațional-științific UnivER – SCIENCE. Numărul participanților a crescut la 178 de tineri cercetători: 126 de doctoranzi au reprezentat Școlile doctorale ale AȘM, 35 – instituțiile de învățământ superior din țară (USM, UTM, ASEM, ULIM, UST, AMAP), 17 – instituțiile din străinătate (Universita-

tea „Al. I. Cuza”, Iași; Universitatea „Dunărea de Jos”, Galați; Jagiellonian University, Cracow, Polonia; School of Advanced Social Studies, Novo Garica, Slovenia; Institutul de Economie al Academiei Naționale de Științe din Belarus).

Materialele conferințelor doctoranzilor, conform practicii consacrate de la licență și masterat, au fost editate în culegeri de teze. Pe parcursul celor cinci ediții ale conferinței se observă o creștere a numărului participanților din țară și de peste hotare, în total 623 de doctoranzi și tineri cercetători. În ultimele două ediții ale conferinței prezentarea rapoartelor are loc pentru prima dată în cadrul școlilor doctorale.

MOBILITATEA ACADEMICĂ

Mobilitatea doctoranzilor este un alt element important în formarea competențelor de cercetare pentru cadrele științifice în devenire. UnAȘM încurajează participarea doctoranzilor la stagii de cercetare, ei fiind antrenați în 18 acțiuni de acest gen în cadrul universităților și al instituțiilor de cercetare din străinătate: România, Germania, Franța, Rusia, Cehia etc. Printre instituțiile care au găzduit doctoranzii universității AȘM au fost: Universitatea „Vasile Alecsandri”, Bacău; Institutul de Etnografie și Folclor al Academiei Române, Universitatea din București; Aix-Marseille Université, Marseille; Université Paris 1 Panthéon-Sorbonne; Université de Strasbourg; Universitat Hohenheim, Stuttgart; Trnava University of St. Chirill and Methodii, Cehia.

Implicarea în procesul instructiv didactic a cadrelor de la universități din străinătate constituie o experiență motivantă și eficientă de încurajare a tinerilor pentru cariera de cercetător. La UnAȘM, pe parcursul a cinci ani, este în derulare proiectul *Profesori invitați* care antrenează profesori din universități de prestigiu din străinătate în procesul didactic și de formare continuă. În funcție de profil sau domeniu, la cursurile respective asistă studenții masteranzi și doctoranzi din UnAȘM și școlile doctorale. În total, în ultimii trei ani, în cadrul UnAȘM au susținut prelegeri, seminare și traininguri peste 50 de profesori invitați din Elveția, Franța, Germania, Italia, România, SUA, Rusia, Turcia, Ucraina.

CONCLUZII

Însumate, toate aceste activități au influențat pozitiv intenția de angajare în sfera cercetării-inovării a tinerilor, absolvenți ai UnAȘM. Potrivit datelor statistice interne, pentru moment în institutele de cercetare ale AȘM sunt angajați 28 de absolvenți din 89, ceea ce re-

prezintă 31% din numărul de absolvenți ai anului 2015 de studii de doctorat.

Pornind de la obiectivul și misiunea sa de bază, UnAȘM a orientat activitatea extracurriculară a studenților de la toate ciclurile de studii spre o carieră de cercetător, identificând metode moderne de sensibilizare și motivare a tinerilor în acest sens.

BIBLIOGRAFIE ȘI NOTE

1. Șerban P.A., Cocean R., Vizman D., Moraru Camelia, Cucuruzan Romana Emilia, Neamț Mihaela, Mălăescu Simona. Managementul cercetării. București, 2011.
2. J. Ortega y Gasset J. Misiunea Universității. București: Univers, 1999, p. 81-83.
3. Carta universitară http://edu.asm.md/sites/default/files/STATUTUL_UnASM_2015.pdf
4. Duca Maria. Instruire prin cercetare. Convergențe spirituale Iași-Chișinău, nr. 2, 2011. Iași: Samia, 2011, p. 20.
5. Strategia consolidată de cercetare a UnAȘM pentru anii 2015–2020 <http://edu.asm.md/sites/default/files/Regulamentul%20organizare%20studii%20doctorat%20UnASM.pdf>
6. Codul educației, Nr. 152 din 17.07.2014. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 319-324 din 24.10.2014, art. 76. (3).

Eleonora Romanescu.
Case la Gurzuf, u.c. 79 × 50 cm, 1971